

TORONTÁL

Ara: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel Beckserek, Obilteva (Zapolya) u. 1
1
Din

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész évre . 300 D | Negyedévre . 75 D
Félévre . . . 150 D | Havonta . . . 25 D
Hirdetések díjszabás szerint
Megjelenik naponta délben

Ara:
1
Din

A magyar kölcsön ügye.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Prága, jun. 19.

A prágai parlament magyar képviselői közt az a hír járja, hogy a magyar kormány hivatalos megbeszéléseket kezdett a cseh kormánnyal a magyar hitel kérdésében. A magyar kormány a kisenntenteot álláspontjának feladására akarja bírni a magyar hitel kérdésében. Ha az előzetes megbeszélések kedvezően végződnek, amiben a prágai körök nem kételkednek, úgy Bethlen meglátogatja Benest.

Az Etna kitörése.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Róma, jun. 19.

Cataniával ismét helyreállították az összeköttetést. Az Etna kitörését újabb jelentések szerint hosszú földalatti dörgés előzte meg. Ticcolo, Palamela és Ferro községeket teljesen elborította a tüzes láva.

A Sefani-ügynökség jelenti, hogy sikerült elhárítani a Lingua, Glossai és Castiglioni vasuti állomásokat fenyegető veszedelmet. A lávafolyam egyik ága ötszáz métert haladt előre Lingua Glossa felé.

A király ma reggel különvonaton Nápolyba utazott, ahonnan Cataniába megy a katasztrófától sújtott vidékek megtekintésére.

Messinából jelentik, hogy a lávafolyam hihetetlen gyorsasággal halad tovább. A föld gyomra félelmetesen morajlik. A kilövelő lávát lángnyelvek, füstfellegek követik. Zaffanara községet ma reggel a láva elborította.

A török-görög béke a valóságban!

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, jun. 19.

Egy angol torpedóuzó a Márvány-tengeren feltartóztatott egy Tráciából jövő török szállítóhajót, amely ágyukat vitt. Egy Reuter-jelentés szerint a törökök azon fáradoznak, hogy Tráciából ágyukat és csapatokat, amelyeket a mudániai fegyverszüneti egyezmény ellenére odavitték a Görögországgal való ellenségeskedések újbóli megkezdésére, visszahozzák.

Helyeslik a kormány békés politikáját.

A demokrata-párt súlyos vádjai a kormány ellen.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beckserek, jun. 19.

A tegnapi szkupstinailésen folytatták a külügyminisztérium rendkívüli hiteléről szóló törvényjavaslat feletti vitát. Ezután is sok szó esett a legutóbbi bulgáriai eseményekkel kapcsolatban a kormány senleges állásfoglalásáról. Elsőnek Koics dr. (rad.) képviselő beszél. A háboru előtti külpolitikának az volt a feladata — mondotta — hogy az egyesülés eszméjét megvalósítsa. A háboru után pedig az volt az SHS állam politikai célkitűzése, hogy békét és konszolidációt teremtsen.

A bulgáriai eseményekre vonatkozólag elmondja, hogy nem voltak helyénvalóak az ellenzéknek a kormány ellen irányult szemrehányásai. A kormánynak egyetlen beigazolható oka sem volt, amely fegyveres intervenciót provokálhatott volna. A nemzetközi jog szerint egy államnak sincs jogában beavatkozni egy másik ország belügyeibe, még akkor sem, ha az ellenséges indulatu.

A bulgáriai események nem jelentenek egyebet, mint egyszerű kormányváltást. Sztambulinszki olyan politikai taktikát vezetett, amely kötelességévé tette neki, hogy a jó szomszédi viszony helyreállítása után az ország belügyeinek konszolidációját végezze. A belviszonyok rendezésével olyan politika várt Szambulinszkira, mint bármelyik más államférfiú elődjére. Radoszlavov és Sztambulinszki között — tárgyilagos szemmel nézve ténykedéseiket — különbség egyáltalában nincs.

A bulgáriával szembeni magatartást illetően szólva kijelentette, hogy a kormány helyesen és óvatosan járt el azáltal hogy tartózkodott a kalandoktól. Ki-

fejtette, hogy a jövőben nagy figyelmet kell fordítani az ország belső viszonyainak konszolidációjára, mert rendezettebb viszonyok között katonailag erősödik az állam s helyt állhatunk ellenségeinkkel szemben.

Koics dr. elmondotta, hogy szükségtelen az ellenzék által javasolt külügyi parlamenti bizottság megszervezése, mert a kormány feje elegendő biztosíték arra, hogy a külpolitikát jól vezetik. Beszédét azzal fejezi be, hogy a kormánynak két irányban kell intenzívebb működést kifejtenie. Elsősorban arról kell gondoskodnia, hogy megerősítse a háboru által szerzett javakat, másodsorban pedig, hogy az országot gazdaságilag, pénzügyileg és katonailag megerősítse.

A földmives-klub részéről Lázity Vojisláv (földm.) szólalt fel, aki különösen a külügyi tárca dispoziációs alapjának kezelését bírálta. Tékozlásnak minősítette, hogy a külügyminisztérium irodáinak elhelyezéséért egy rendkívül drága palotát vásárolt. A külügyminisztérium ugyanis megvette a tisztviselőbank most épülő palotáját huszonhét millió dinárért.

Lázity kifogásolta a bizalmas célokra előirányzott hitelt is, amely — szerinte — nem esik semmiféle ellenőrzés alá. A kormány — mondotta — nem volt képes tizenöt nap alatt pontos adatokat szerezni a szomszédos Bulgáriában lévő állapotokról, melyen lehet ezek után a külügyminisztérium értesültsége a távolabb fekvő államok politikai eseményeiről. A bulgáriai forradalmat különben a nisi egyezmény következményének tekinti.

Lázity Vojisláv ezután a földmives-klub határozati javaslatát olvasta fel, amelyben a klub saj-

nalatát fejezi ki afelett, hogy a kormány nem támogatta Sztambulinszkit a hatalomba való visszajutásban és azon reményének ad kifejezést, hogy a bulgáriai földmives-párt Sztambulinszki halálával sem fog gyengülni.

Ezután Setyerov Szlavko dr. (dem.) beszélt, aki ugyancsak a külügyi tárca dispoziációs alapjának kezelését bírálta. Az új minisztériumi palotát megvásárlását szintén kifogásolta. Azt állította, hogy a kiküldött bizottság túlságosan drágának találta a Krunkzka utcában kiszemelt palotát is, melynek a vételára pedig mindössze nyolc millió dinár volt. A kormány az elutasító határozat után most egy huszonhat millió dináros palotát vásárolt.

A bulgáriai forradalomra vonatkozólag a demokrata-klub nevében a következő rezolúciót olvasta fel:

„Meghallgatva a külügyminiszternek a bulgáriai erőszakos rezsimváltozásra vonatkozó jelentését, a nemzetgyűlés a következőket állapítja meg:

1. A külügyminiszter magára vállalta (ami voltaképpen a bolgár kormány kötelessége), annak bizonyítását, hogy a neuilly békeszerződést nem sértették meg és ezzel a kormány nem az SHS állam, hanem Bulgária érdekeit képviselte.

2. A külügyminisztérium súlyos vádat emelt országunkra, a preventív háboruról szóló teoriájával, valamint államunknak Ausztriával való összehasonlításával. A külügyminiszter olyan vádat emelt az SHS ellen, amely nem felel meg a történelmi igazságnak, mert Ausztria-Magyarország akkor készült elő háborura, amikor nem a monarchia, hanem Szerbia életérdekei voltak megsértve.

3. A kormány nem tette meg a szükséges lépéseket az ország érdekeinek megvédéséért. Gyengeségével lehetővé tette, hogy Bulgáriában egy olyan rezsime kerüljön az ország élére, amely sem ideológiájával, sem pedig vezető politikusaival személyével nem biztosítja a Balkán békés fejlődését.

Mindezen okok miatt nem helyeselhetjük Pasity politikáját s nem szavazhatunk a külügyminisztérium rendkívüli póthitelére.”

Ninesity Momesilo dr. külügyminiszter válaszolt Setyerov (dem.) képviselő beszédére.

Utána Makszimovity Bozsó előadó beszélt a külügyi póthitel megszavazása érdekében. A házelnök ezután elrendelte a szavazást, amelynek eredményekép-

TÖZSDE

Június 19.

Beograd. (Zárlat.) London 39630, Páris 530, Newyork 8595, Genf 156125, Saloniki 250, Milano 38850, Prága 26450, Berlin 0049, Wien 0121, Bukarest 4260, Budapest 1.

Zürich. (Zárlat.) Newyork 55675, London 257250, Páris

3475, Milano 2525, Berlin 0003950, Prága 1671, Wien 0007850, Budapest 007, Hollandia 21830, Beograd 620, Varsó 00040.

Budapest. (Zárlat.) Newyork 7325—7500, London 33860—34560, Páris 451—463, Zürich 1315—1350, Milano 331—343, Berlin 540—580, Bukarest 3630—50, 220—228, Wien 1030—1090, Amsterdam 2875—2975, Beograd 82—8450, Varsó 550—590, Napoleon 26400.

pen elfogadták a rendkívüli póthitel megvitattott szakaszát.

A külügyi tárca rendkívüli hitelének megszavazása után a belügyminisztérium póthitelének megvitatását kezdték meg.

Az első felszólaló Anasztasievity Gligorije (dem.) volt, aki a délszerbiai rendezetlen viszonyokért a belügyminisztériumot okolja.

Tyilkovity (rad.) javasolja, hogy a délszerbiai állapotokat rendezni kell. Különösen a tisztviselői kar ellen panaszkodik és indítványozza, hogy jobb hivatalnokokat küldjenek a jövőben erre a területre.

Nemanik József klerikális képviselő, a klerikális klub nevében szólalt fel. Beszédének befejeztével a házelnök az ülést bezárta és a vita folytatását a mai napra halasztotta.

Az ülés berekesztése előtt a Ház sürgősnek nyilvánította a július-augusztus havj indemnifást.

A bolgár forradalom utóhullámai.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Szofia, jun. 19.

Sztambulinszkit üldözés közben éjjeli harcban fej- és mell-lövés érte és azonnal meghalt. A volt miniszterelnököt még ott a helyszínen az erdőben temették el minden nagyobb szertartás nélkül. Azóta Szlavovice környékén is teljes a csend. A csendre katonák és csendőrök őrködnek. A szófiai ostromállapotokról szóló hírek valótlanok. A fővárosban az élet a normális mederbe terelődött. Az élelmérés jó, az árak azonban eléggé magasak. A kormány a leva emelkedésével a kenyér árát leszállította.

Wien, jun. 19.

A bolgár követség határozottan cáfolja, hogy Ferdinánd elhagyta volna a kóburgi birtokot és Wienben tartózkodnék. A volt király Bulgáriába való visszatérése teljesen kizárt dolog, mert Boris király igen nagy népszerűségnek örvend.

Wien, jun. 19.

A „Tag” jelenti, a szófiai új kormány Sztambulinszki több törvényét semmisnek jelentette ki. A parasztpárti többséggel bíró községekben a képviselőtestületeket feloszlatták és kormánybiztosokat neveztek ki a községek élére, többnyire tartalékos tisztekből. Az új nemzetgyűlési választásokat szeptember második felében akarják megtartani.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jun. 19.

A nemzetgyűlésen az indemnifásra kimondták a sürgősséget. Az indemnifás tárgyalását holnap kezdik meg. Napirend előtt Meskó Zoltán interpellál a képes Krónika és a Pester Lloyd ellen, akik Nagyatádit bevesztették és Stambulinszkiivel hasonlítják össze.

A budapesti milliós sikkasztó nyomában.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Budapest, jun. 19.

A tegnapi esti órákban a száznegyvenmilliós sikkasztás ügyében a rendőrség újabb nyomot talált. Egy huszonhét év körüli szőke fiatalembert keresnek, aki állítólag szoros barátságot tartott fenn a sikkasztóval. A rendőrség megállapította, hogy ez a fiatalember rendelte meg szombat délelőtt a Király-garázsból az autót, amelyen Kopinits dr. Balázs néven megszökött. Megállapították, hogy Kopinitsnak Jégverem-utcai lakásán ugyancsak ő járt szombaton délután. Kifizetett a lakásadónak tizenötezer koronát és ennek fejében átvette barátja otthagyott bőröndjét.

A nyomozás megállapította, hogy Kopinits a Hitelbank épületéből szombaton fél egy órakor távozott. Most azt akarják kideríteni, hogy hol töltötte az időt szökéséig. Ennek ismerete azért fontos, mert Kopinits a Hitelbankból kijövet, a pénzt két papírosomagban hozta, az autógarázsbba pedig már kofferrel jött. A bőröndöt Löwinger Károly üzletében vette, ahol fiákerrel járt egy barna nő kíséretében. A rendőrség biztosra veszi, hogy cinkostársai voltak és hogy a sikkasztott pénz jó része ezeknél maradt.

A sikkasztó nyomában.

A detektívek kétségtelenül megállapították, hogy Kopinits vasárnap hajnalban Kisjenőre érkezett, ott megpihent, majd továbbment Aradra. Az aradi rendőrség széleskörű nyomozást indított a szélhámos kézrekerítésére. A budapesti Hitelbank megbizta Krón Gyula magyar származású amerikai detektívet, aki véletlenül Budapesten tartózkodik, hogy nyomozzon Kopinits után. Krón tegnap már át is ment Romániába, ahol folytatja a nyomozást.

Pofon mint perdöntő bizonyíték.

Nagyvárad, jun. 19.

Bohózatírók tollára kívánczó eseten mulat napok óta Nagyvárad közönsége. A városban általánosan ismerték Sch. A. nagykereskedőt, aki százazrei mellett előrehaladott cukorbetegségben szenvedett. Egy évvel ezelőtt orvosi tanácsra Budakeszre ment, ahol hosszú hónapokon keresztül gyógykezelte magát. A távollét alatt a nagykereskedő felesége egy váradai ügyvéddel ismerkedett meg, az ismeretségből szerelem fejlődött, amelynek folyamán a magára hagyott asszony nemesak a butorokat hordatta el a párja nélkül maradt fészekből, hanem elvitte a nagykereskedő

Szükül a hurok.

Ma délelőtt szenzációs fordulat történt a nagy sikkasztás ügyében. A rendőrség nyomára jutott a keresett szőke fiatalembernek, akit közvágóhid-utcai lakásán tartóztattak. A nála megejtett házkutatáskor tíz millió koronát találtak meg huszonötezer bankjegyekben. A fiatalember, aki főhadnagyi egyenruhát hordott, elmondta, hogy Kopinits szombaton délután nála járt, ott ruhát váltott és a tíz millió koronát rábízta azzal, hogy majd jelentkezni érte valaki dr. Balázs néven. Kopinits a pénzről azt mondta, hogy ez apai öröksége. A rendőrség új nyomon halad most tovább.

Kopinits előélete.

Kopinitsról, aki egyik napról a másikra Budapest leghírhedtebb alakja lett, a rendőrség szorgos utánjárással megállapította, hogy büntetlen előéletű. Az egyetemre nemigen járt, ehelyett inkább áruk közvetítésével foglalkozott. Szabadidejét állandóan nőkkel töltötte, akiknél nem megvetendő sikerei lehettek, mert a lakásán tartott házkutatáskor három kilogrammnyi szerelmes levelet találtak egy bőröndjében. Egyszerre három nővel állt szerelmi levelezésben. A levelek íróit a rendőrség megidézte.

Hova tart a sikkasztó.

A budapesti rendőrségen az Orient Express főpincére elmondta, hogy Aradon beszélt egy bankárral, aki Kopinitsnek ötven millió magyar koronát váltott be leire. Kopinits, aki ugy látszik, teljes biztonságban érezte magát, elmondta a bankárnak, hogy Temesvárra megy, majd onnan Fehértemplomba. A rendőrség megállapította, hogy a család édesanyjának a fivére, Schrantz Antal Temesvárott lakik, a másik testvére pedig Bela Crkván.

tekintélyes összeget kitevő készpénzvagyont is. Amidőn a férj hazajött, csak a csupasz falak fogadták lakásában, azonban szerelme még mindig magasan lóbogott a kijelentette, hogy feleségétől még a bebizonyított hűtlenség után sem válik el. Az asszony ettől függetlenül azonban a válókeresetet mégis beadta, amelyben a tárgyalást a törvényszék szombaton tartotta meg. A tárgyalás nyelve román lévén, a jámbor férj pedig egy kukkot sem értett a tárgyalásból, amelyen pedig a bíróság úgy döntött, hogy az asszony köteles a jogtalanul elvitt butorokat hazaszállítani és az együttélést ismét felvenni. A férj nyugodtan végig hallgatta a tárgyalást s azután a folyosóra ment ki, hogy

ügyvédjénél érdeklődjék a per ki- menetele iránt, mielőtt azonban még ez megtörténhetett volna, megjelent a tárgyalóterem ajtajában mint egy furia az asszony. Nem szólt egy szót sem, odarohant a nagykereskedőhöz és két hatalmas pofont mért le a meglepetten álló férfi arcára. A körülállóknak elhült a vér, gyors lefolyású családí drámát sejtettek, amidőn egyszerre, szinte örömteli hangon felkiáltott a férj, miután arcán kigyultak a rózsák az asszony kezének nyomán: Most már tudom, hűha Istennek, hogy megnyertem a pert...

HIREK

Jun. 21.

1596-ban tengeri csata Cadixnál, amely megalapította az angolok tengeri uralmát.

1793-ban kivégzik XVI.

Lajost a Greve téren.

1819-ben született Offenbach, a második császárság egyik legkiválóbb zeneszerzője.

Eljegyzés. Vogel Elvirát Osi- jekről, eljegyezte Pillis Sándor, Veliki Beeskerekéről. (Minden külön értesítés helyett).

Évzáró ünnepély az állami felső kereskedelmi iskolában. A helybeli állami felső kereskedelmi iskola növendékei szombaton, június hó 23-án este fél 9 órakor ének-, zene- és táncszámokból összeállított műsor mellett évzáró-ünnepélyt rendeznek, melyet az iskola helyiségében tánc követ. Az ünnepélyre szívesen látja az igazgatóság a szülőket, érdeklődőket és tanúgybárátokat. Belépőjegyek kaphatók a tanulóifjúságnál, valamint az előadás napján este a pénztárnál. A tiszta jövedelmet a szegény tanulók alapjának növelésére fordítják, ezért esetleges felülfizetéseket is halás köszönettel vesz az igazgatóság.

Lehígyakorlatok a bányási katolikus papság részére. Tegnap délután kezdődtek meg a bányási apostoli adminisztrátor fennhatósága alá tartozó terület katolikus papsága részére a lehigyakorlatok. Ez alkalomból a megye papsága teljes számban Beeskerekre jött.

A Messinger Karolin-féle leánynevelő-intézetben folyó hó 17-én a Vöröskereszt és Árvaház javára tartott jótékony célu gyermekelőadás alkalmából befolyt 3468 dinár tisztán jövedelemből az intézet igazgatósága 1734 dinárt a Vöröskeresztnek és 1734 dinárt az Árvaháznak juttatott.

Uj bolgár követ Beogradban. Szófiából jelentik: Az új bolgár kormány beogradi követévé Pá- zsapov párisi követségi ügyvivőt neveztek ki. Ügyvivőnek pedig Nimesev külügyminiszteri államtitkár kerül Beogradba.

Sipos Antal zongoraművész meghalt. Budapestről jelentik, hogy Sipos Antal zongoraművész, zeneszerző, Liszt Ferenc egyik legkedvesebb tanítványa és személyes jóbarátja, hétfőn a Balaton melletti Révfülöpon 84 éves korában meghalt.

* Vas- és fémöntvényeket Kraussnál, Veliki Beeskerek. — Telefon szám 328.

• **Átutalásokat és csekkkiadásokat** — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére **valutabiztosításokat** legjutányosabban eszközöl a **Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Becskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.**

• **Legújabb szabásu halcsontnélküli fűzők, hasfűzők, orvosi hasköntők, melltartók a legelegánsabb kivitelben készülnek Arnstein Józsa fűzőszalonjában, Veliki Becskerek, Alkotmány-u. 23. I. em. 8.**

Becskerek város perel.

Büntető feljelentés a közlelmzés körül.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, jun. 20.

A forradalom utáni időkben, 1918-ban és 1919-ben, amikor még zilált viszonyok között folyt a közlelmzés, a város a szegénységű lakosság ellátásáról maga gondoskodott. Az elszámolás során utólagosan téves számadatoknak jutottak a nyomára, amelyekből kifolyólag százharmincezer korona hiány mutatkozott. Az ügyet, amelynek felderítése annakidején a tisztviselők és beavatottak körében nagy port vert fel, a közgyűlés elé vitte a városi tanács, amely elhatározta, hogy a városi ügyész útján büntető feljelentést tesz a bonyolult ügy tisztázása végett.

A város — értesülésünk szerint — most tette meg a büntető feljelentést. A becskereki törvényszék legközelebbre már tárgyalásra tüzi ki az ügyet s így a független bíróság lesz hivatva véglegesen tisztázni a közlelmzés körüli visszaéléseket.

Szünetel a lakáshivatal

Új kimutatást fektetnek fel a lakásokról.

Becskerek, jun. 20.

A lakáshivatalban tegnap óta lázas munka folyik. A lakások kiutalása körüli anomáliák megszüntetése végett ugyanis elhatározta a hivatal vezetője, hogy új rendszert léptet életbe. A végzések további kiadását addigra is, amíg az előmunkálatokkal el nem készülnek, beszüntették s minden figyelmüket most a lakáskimutatás precíz összeállítására fordítják, hogy ennek alapján aztán minden tévedés kizárásával nyugodtan folytathassák munkásságukat.

A lakáshivatal legelőbb is új nyilvántartást fektet fel a lakásokról. Minden utcának külön íveket adnak s minden háznak külön részt szentelnek. A szükséges adatokat a kataszteri könyvekből veszik ki. A legfontosabb pont, hogy a háztulajdonosnak hány lakója van, mennyi helyiségből áll a lakás és kik a lakások bérlői. Külön összeírást tartanak, amelyben házról-házra járva megállapítják, hogy hol van üres lakás, hány helyiség áll a hivatal rendelkezésére. A bérlőktől lakáshivatali végzést kérnek, tagadó válasz esetén pedig megállapítják, mióta tulajdonosa

Az opciós kérvények odisszeája.

Elvetették a továbbított opciós kérvényeket. Becskereken is kísértének a közbenjárás ajánlatok.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, jun. 20.

Nemrégiben cikk keretében foglalkoztunk az opciós kérvények sorsával, amelyekről megírtuk, hogy a múlt év július 26-ika óta hevernek egy városi hivatal asztalfiókjában. A kérvényeket, amelyekben az 1910 január hó elseje után letelepedett polgárok állampolgárságért folyamodnak, már az elmúlt év július havában, a legtöbben jóval az opciós határidő lejártá előtt, nyújtották be a kijelölt hivatalban és az átvétellel megbízott Turinszki Milivoj városi tanácsnok megígérte, hogy azokat a legrövidebb időn belül továbbítani fogja. A kérvényezők abban a hiszemben, hogy ügyük gyors elintézését nyer, nyugodtan vártak s csak hónapok múlva mentek el újra érdeklődni kérvényük sorsa iránt.

Időközben Turinszki tanácsos megbetegedett s a kérvények végképpen megrekedtek. Tény az, hogy több kérvény hiányosan volt felszerelve, a hiányzó mellékletek csatolására több ízben felszólították a kérvényezőket, az iratok beszerzése azonban leküzdhetetlen akadályokba ütközött s így a felhívásnak nem tudtak eleget tenni. Számtalan precedens van rá, hogy más városokban és helyiségekben a hiányosan felszerelt kérvényeket is továbbították, mert az opciós jog gyakorlásával kapcsolatban kiadott rendelet egyenesen előírja, hogy abban az esetben is, ha egyik-másik melléklet hiányzik, a kérvényeket el kell küldeni, hogy a legrövidebb időn belül rendelkezési helyükre, a belügyminisztériumba jussanak.

A kérvények tehát csaknem egy év óta hevernek a referens asztalán, anélkül, hogy egyetlenegy is elküldötték volna a felsőbb közigazgatási hatóságnak, a belügyminisztériumnak való továbbítás végett. A hanyag ügykezelésről a felsőbb hatóság is tudomást szerzett és vizsgálatot rendelt el annak a megállapítása céljából, hogy a sürgős elintézésre szoruló akták elfekvéséért kit terhel a felelősség. A vizsgálat a napokban megtörtént és

a szóbanforgó helyiségeknek, mert erős a gyanu, hogy egyesek már a lakáshivatal fennállása óta engedély nélkül birtokba vettek lakásokat. Hogy azokkal mi történik, akiket ilyen visszaélésen rajtakapnak, még nem tudni, valószínű azonban, hogy ezektől elveszik a jogosulatlanul birt helyiségeket és másnak utadják ki.

Addigra is, amíg a sok munkát és fáradtságot igénylő összeírásokat végzik, a lakáshivatal a felekkel való érintkezést megszakítja. A munkálatok befejezéséig feleket nem fogadnak és kérvényeket sem vesznek át. Értesülésünk szerint a lakáshivatali szünet tíz-tizenkét napig tart és valószínű, hogy elsejével már újra megkezdheti a működését.

eredményéről részletes jelentést küldöttek a belügyminisztériumba.

Néhány fél többszöri megsüregtetésére és határozott kívánságára, néhány kérvényt elküldöttek még a vizsgálat lefolytatása előtt a belügyminisztérium címére. A kérvények tényleg elmentek, az érdekeit felek pedig türelmesen várta a döntésre, amely állampolgárságuk felett végérvényesen hivatott határozni. A döntés nem érkezett meg oly hamar, mint eleinte vélték, hanem helyette levelet kaptak egy beogradi ügyvédől, amelynek tartalma szóról-szóra így hangzott:

Mélyen tisztelt Uram!

Mivel az opciós iránti kérvények a közeljövőben döntés elé kerülnek és mivel önnek is van egy ilyen kérvénye a minisztériumban, figyelmeztetem Önt, hogy ügyvédi közbenjárás fontos annak érdekében, hogy kedvező határozatot kapjon.

Mivel ilyen ügyekkel foglalkozom, ajánlatos volna, hogy mielőbb hozzám forduljon.

Tisztelettel

I. Ovadia ügyvéd.

Csika Ljubina u. 11., II. em.

Az ügyvédnek mindenesetre jogában áll, hogy szolgálatait bárkinek felajánlja, ez ellen nem is lehet kifogása senkinek. A tisztázásra való kérdés csupán az, hogy honnan szerzik be oly gyorsan és pontosan az érdekelt optálók címét. A belügyminiszter mindenesetre helyesen cselekedne, ha megvizsgálná az ügyet és főképpen annak a kiderítésére törekedne, hogy a hivatalos uton érkező és elintézésre kerülő akták kiene az indiszkrécioja folytán kerülnek idegen embernek a tudomására.

A kérvények ügyében különben tegnap változás állott be. A város valamennyi eddigé elküldött kérvényét visszakapta azzal az indoklással, hogy hiányos a felszerelésük és emiatt szükséges egyes mellékleteknek a beszerzése.

Mire jó?

A forgalomban vannak némely pénzegységek, amelyeket az ember csak kapni szokott, de adni nem tud senkinek. Kapni tudniillik olyanok, akik nem utasíthatják vissza, de aztán náluk megreked, — adni viszont olyanok, akik arra hivatkoznak, hogy ez törvényes fizetési eszköz, el kell fogadni. De ha nekik akar valaki fizetni, hát nem fogadják el.

Ilyen például az 5 és 10 parás érme. A postán például fizetés alkalmával visszaadnak ilyen váltópénzt, ha azonban ezzel akarsz fizetni — nem fogadják el. Ezzel szemben mit vehetsz ma 5 vagy 10 paráért? Semmit. Ha azonban összegyűjtöd ezeket az 5 és 10 parákat, hogy dinárok lesznek belőle — akkor sem vehetsz rajta semmit. Mire jó hát ez a váltópénz?

SZÍNHÁZ.

Jun. 23. Az Ezüstpille. Énekes táncos bohózat 3 felvonásban. Gábor Andor szövege, Szirmay Artur zenéje. Az Adv-Társaság Színháza.

Jun. 24. Az Ezüstpille. Másodszor.

Jun. 25. Az Ezüstpille.

Jun. 26. Az Ezüstpille.

Az ezüstpille. A rendezőség kéri, hogy a szombati és vasárnapi előadások jegyeit az előjegyzők 20-ika estig vigyék el, mert ezen időn túl nem rezerválhatja többé a jegyeket.

Jegyek az „Ezüstpille” összes előadásaira a Torontál szerkesztőségében kaphatók.

Magyar költő külföldön.

Berlin, jun. 19.

A magyar költő, aki esedékes, Petőfi Sándor. Egyike jobbainknak. Egy Neumann-Nördlingen nevű ur recitált a verseiből. A „Berliner Tageblatt” ma reggeli tárcájában ez és ennyi áll róla:

„eu. Petőfi-este. „Az 1848-as év szabadságköltőjének százéves születési ünnepére” hívta össze tiszteletül Neumann-Nördlingen a Meister-Saalba. Petőfi valamikor európai esemény volt, mikor első költeményei megjelentek, ma már csak magyar nemzeti fogalom, „népies” az „ébredő magyarok” szemében, jóllehet szlovák születésű s igazában Petrovitsnak hívták. Ahogy mi mosolyogva elnézzük ma, hogy Körner Theodor „Pueriliájá”-ja a klasszikus alkotások közt foglal helyet, azzal a mosolygással egyezünk bele abba is, hogy Petőfit, a nagy európai lírikusok közé sorozzák. Neumann Villi ur előadása megkísérelte a verseket legjobb oldalukról mutatni be s nem lehet letagadni, hogy gyakran fölfigyeltünk egy sikerültebb versezetre, egy meglepő képre, egyébként pedig megiehetős régmódián és elhasználtan hatott a költemények ugyancsak külsőséges retorikája. Petőfi olyan jelenség, akit az európai irodalomban csak az időben elhatárolt és régen tulszárnyalt tehetségek létjogosultsága illet meg.”

Eu: ez az ugatásszerű rövid jelzés egy német ismeretlent rejt, akinek a nagy világlap mindenestre megnyitja a maga nyilvánosságát. De valahogy nincs se kedve, se bátorsága az embernek hitvitát kezdeni vele Petőfiről. Ez a vakkantás olyan messze van attól a tisztán nagy emberi zenétől, amit nekünk sok magyarnak, akik nem vagyunk ébredő magyarok, Petőfi jelent, talán föl sem érne hozzá. Ha mégsem lenne ilyen kihívóan zöld, taknyos és gögös emnyire tanárossan német és emelyítően hazug. Az embernek nincs bátorsága az ugatóval szemben megvédeni Petőfit. Tudja isten, furesán nézne ki, ha akárki is a mai magyar írások közül védelmére kelne még a Berliner Tagblattel szemben is.

De érdekes ez a híreske, érdekes, mulatságos, nem is olyan nagyon mulatságos. A B. T. általában jól informált embereket tart magának s amennyire utólk mindent, ami ujság, ha nem politikáról nyilatkozik, bizonyos jóhiszeműséggel olvasom Mosse ur híreit. Így ebben az esetben is elhiszem neki, hogy Körner Thodor „Pueriliáját”-t csak jóindulatu és elnéző mosollyal tűri a világirodalom klasszikus alkotásai között. Elhiszem, jóllehet nem olvastam Theodor Pueriliáját. Az embernek annyi dolga van. Nemsokára meg fogok halni. És a német költők annyit irnak. De Petőfi verseit olvastam. Mindenféle relációban olvastam őket, úgy értem, hogy Heinét is olvastam, Byront, Shelleyt és Petrarcat is, sőt Michelangelo szonettjeit is, amivel nem éppen szégyenletesen hiányos lírai műveltségemre akarok utalni, magyar minőségemben, csak hogy nem mértékem, amihez odaállítsam ezt a mérges és szomorú fiatal magyar költőt. Eu nem tudja s aligha lesz, aki megmagyarázza neki, hogy Petőfi nemesak az „ébredő magyarok” szellemében népies, sőt éppen azok szellemében legkevésbé az, nem tudja, hogy Petőfit veszélytelenebbül lehet szavalgatni a berlini Meister-Saalban, mint Pesten. Eu nem tudja bár fölfigyelt néhány tagadhatatlanul meglepő képre, hogy ez a nyugtalan, inkább emberi, mint csakmagyarlélek világ-érzések emanálója volt s lírában, terhelte és összefogó életsugárzásban igenis a legnagyobb hullámokat küldte, amiket emberi lélek titokzatos erejű antennája valaha akárhol is küldött. S hogy nem is volt magyar költő, hanem szlovák és Petrovitsnak hívták, van akkora bogarászó fajleméleti marhaság, mint akik Goethét francia zsidónak, vagy miattam Lenaut magyar költőnek rubrikázzák.

Ezt mind magánhasználatra írom ide, önmagamba rágom az egészet s ami Petőfit illeti, bele kell nyugodnunk, hogy egy magyar költő megint egyszer megbukott külföldön. Mint időben elhatárolt és régen tulszárnyalt tehetségével nem árthat már az sem neki, ha a B. T. a vállára verget.

(m. s.)

Az éhség — a tudomány megvilágításában.

Frank orosz professzor tanulmány-utja a Volga éhségterületén.

Már sokszor dult éhség a föld egyik vagy másik részén. De eddig még soha nem vetették tudományos vizsgálat alá az emberi szervezetnek ezt a különös állapotát. Most történt meg először, hogy szabatosan megfigyelték, mi történik voltaképpen akkor az emberrel, amikor — nem eszik. Az alkalmat a nagy orosz éhség adta.

Frank Vladimir dr., charkovi orvostanár beutazta a Volga éhség-területeit s hónapokon ke-

resztül gyűjtötte az „éhség-adatok”. Tanulmányutjáról most számol be a Deutsche Medicinische Wochenschrift-ben. Rendkívül érdekes ez a beszámoló, amely megmutatja, miképpen oldja le az éhség a lelki korlátokat s miképpen válik az emberből gyilkos emberévő és emberhuskereskedő.

— Az éhség stádiumát — állapítja meg Frank Vladimir dr. — két jól elhatárolt részre lehet osztani. Az egyik az, amelyben az éhezõ rendkívül izgatott, a másik pedig az, amikor az izgalom végképpen leohad s helyét a nyomott lelkiállapot foglalja el. Az első stádiumban egyáltalán nem tapasztalható kétségbeesés. Ellenkezően. Csodálatos optimizmus fogja el az éhezõket. Akármilyen kétségbeeső a helyzetük, erősen remélik, hogy ez a helyzet meg fog változni. Ez az optimizmus nyomja kezükbe a vándorbotot.

Valóságos vándorlási láz vesz rajtuk erőt, egyszerre fölkerekednek és mennek-mennek, maguk sem tudják, hogy hová, merre, csak el arról a területről, ahol az éhség karmai a husukba vágódtak. Ha ezektől a vándorlóktól megkérdik, hová mennek, nem tudnának pontos választ adni.

Ez a lelkiállapot nem sokáig tart. Csakhamar leohad az izgalom s „valami” után való vágyakozás, a reménykedés eltűnik s fellép az egykedvűség, a semmivel való nemtörődés. Ilyenkor az arc öreges színt kap, még a gyermekek lágy vonása is megmerevedik és a mozdulatok gépiesekké válnak. Nemesak a saját szenvedéseivel szemben lép fel ez az egykedvűség, de a mások kinjait sem tudja figyelembe venni az ilyen éhes ember. Anyák nem törődnek többé az- zal, hogy a gyermekük éhez, a rokoni kötelek szétszakadnak. Azt lehetne mondani, az ember végképpen meghal és a vegetáló állat kerekedik felül.

— Ha egy darab kenyérem van — mondotta egy parasztasszony Frank professzornak — akkor mindig nógatni kell magamat, hogy ne egyem meg egészen, hanem adjak belőle a gyermekeknek is.

A lelki élet mellett az akaratvilág is lassan megszűkül. Az éhezõ ember, amennyire csak lehetséges, kerül minden mozgást és cselekvést. Ahová esett, ott marad. De — ez nagyon érdekes! — bizonyos mechanikus mozgásokat, amelyeket esztendők során begyakorolt, tovább végez.

— Láttam anyákat, — beszéli Frank dr. — akik megették a saját gyermekeiket és a lakásuk takarítását azért tovább végezték. Amikor megkérdeztem tő-

lük, miért teszik ezt, azt válaszolták, hogy — hozzá vannak szokva.

Az éhhalál nem mindig öntudatlan állapotban következik be. Igen sokszor akkor éri az éhezõket a halál, amikor öntudatnál vannak. Hirtelen szivgyengeség vesz rajtuk erőt és felfordulnak. Némelykor alvás közben hainak meg. Egy emberévőt a meggyilkolt testvérén találtak holtan. Először megölte a testvérét, egy darab húst levágott belőle, ennek a husnak egy részét a szájába tette és amikor tovább akarta a holttestet szeletelni, meghalt.

— Huszonhat esetben állapítottam meg kannibalizmust — így hangzik az orvosprofesszor jelentése — és asszonyok voltak.

Ezek az asszonyok jobbra a saját gyermekeiket ölték meg és fogyasztották el. Hozzá kell azonban fűzni, hogy ezeknek az asszonyoknak az elmebeli állapota nem érte el a normális vonalat. De voltak közöttük teljesen normálisak is. Ugyanezt tapasztaltam azoknál is, akik emberhúst kereskedtek.

Frank dr. megkérdezte az emberévő anyákat, mi vitte rá őket arra, hogy a saját gyermeküket megegyék? Kivétel nélkül ezt válaszolták:

— Hiszen ugyanis meghaltak volna, szegények! Aztán azt hittük, hogy ilyen módon megmenthetjük a saját életünket.

Az utolsó 8 esztendő eseményei a nép jogérzését tökéletesen megingatták. Nem szabad elfelejteni, hogy ez a nép hatvan esztendő előtt még jobbágyságban élt. A háború, a forradalmak, polgárharcok, a bandák kegyetlenkedései és az epidémiák mindig mélyebbre és mélyebbre sülyesztették a nép jogi érzékét, míg végül az éhség a lélek minden nemesebb érzését eloltotta s csak az egocentrikus kis kör maradt meg. A halál elveszítette borzalmát, de a szentségét is.

Ezek a körülmények és állapotok hajtották a szerencsétleneket egészen addig, míg végül anyák képesek voltak arra, hogy saját gyermekük húsát a szájukba tegyék.

ELADÓ
egy 2 1/2 HP benzinmotor
körfűrés, daráló és
kukoricamorzsólóval
1189
Z. Molnár Jánosnál, Vel. Torák.

Asztali telefonkészülékek
C. B. német gyártmány, elsőrangú kivitelben, továbbá
kaszalógépek
és egyéb mezőgazdasági gépek és eszközök legjutányosabb beszerzési forrása
Commercia D. D. Subotica.

Igen tisztelt gazdasszony!

Mielőtt befőttes-, lekváros- és uborka-üvegeit bevásárolná, számítsa ki, hogy mennyibe kerül Önnek a gyümölcs stb. és milyen nagy kárt szenved, ha csak egy üveg szétreped. A mai drága gyümölcs- és cukorárak mellett ez valóban nem lehet kicsiny. Ha ettől a kártól magát meg akarja óvni, úgy befőttes-, lekváros- és uborkaüvegeit csakis

Ivanitza Ferdinánd Károly
nál Veliki Becskerek Fő-utca, szerezzé be, ahol elsőrendű cseh árut kap, mely jóllehet valamivel többbe kerül, de azért sokkal tartósabb és károkat, melyek az üveg repedése által származnak, ugyszólván teljesen kizár, miért is valamivel drágább árának dacára mégis olcsóbb, mint az ugynevezett olcsó vásári áru.

Agilis ügynököket
keres azonnali belépésre Veliki Becskerek és környékére fixfizetéssel és magas jutalékkal
„SINGER-VARRÓGÉPEK”
Bourne & Co. velikibecskereki fiókja, Aleksandrova (Fő) utca. 1144

Motorhajó közlekedik
mindennap Stari Becsej és Turski Becsej között. Bácska és Bánát vonaljaihoz a legjobb összeköttetés.
Indul:
Stari Becsejről 5, 9 1/2, 12 1/2, 17 órakor.
Turski Becsejről 6, 10 1/2, 13 1/4, 18 órakor.

Megvételre kerestatik egy jó! dreszirozott
kan farkaskutya
1181
Ajánlatokat az ár megjelölésével Skorenovac, postafiók 2, küldeni.

Valódi szegedi paprika
kapható 5, 10, 20 és 50 kg-os plombirozott zsákokban 299
Vesica Emlnél Subotican, Stosova n. 3.
Állandóan nagy mennyiség raktáron.

Egy ház vendéglővel és fűszerkereskedéssel
betegség miatt azonnal eladó.
Bővebbet 1188
Miletićeva (Temesvári) utca 53. sz.

Egy teljesen jókarban levő komplett
hálószobaberendezés
1187
matracokkal együtt igen jutányos áron eladó. Megtekinthető:
FEKETICS asztalosmester üzletében Bogorodicsina (Boldogasszony) utca.